

ALİ ÇELEBİ TÜRBESİ^{1*}

Betül ÖZCAN BALKIR^{2**}

Anahtar Kelimeler: Türbe, Baldaken, Beylikler Dönemi Mimarisi, Muşallim Köyü

Ali Çelebi Türbesi, Akdağmadeni ilçesinin 11 km kuzeybatısında yer alan Muşallim Köyü'nün kuzeyindeki tepenin üzerinde, kalenin batı eteğinde bulunan mezarlığın içinde yer alan iki türbeden biridir. Kaleye yakın konumda ve nispeten sağlam olanı Ali Çelebi'nin, batıya doğru daha aşağıda olan ve büyük oranda yıkılmış türbe ise Ali Çelebi'nin oğlu Mahmut Çelebi'nindir.

Türbenin üzerinde kitabe bulunmamaktadır. Ancak, türbe içindeki farklı iki mezara ait taşlarda geçen tarihler türbenin inşası hakkında fikir vermektedir. Bunlardan biri, yazıları çok yıpranmış olmakla birlikte, H. 871/M. 1466-1467 tarihli okunabilen kırık bir mezar taşıdır. Diğer sanduka şeklinde olup, dikdörtgen bir sandukanın iki yanında Ali bin Muşallim bin Nusret adı ve H. 875/M. 1470-1471 tarihi okunabilmiştir. Bu tarihler dikkate alındığında Ali Çelebi Türbesi'nin 1466-1471 yılları arasında veya 1466'dan kısa süre önce inşa edilmiş olabileceği söylenebilir.

Ali Çelebi Türbesi, kare planlı, baldakenli ve kubbe örtülüdür. Beylikler dönemine ait yapının dikdörtgen planlı mezar odasının beşik tonoz örtüsü büyük ölçüde yıkılmıştır. Türbenin kuzey cephesi duvardır. Kuzey duvarın köşeleri, doğudan ve batıdan bir miktar güneye doğru taşırılmıştır. Doğu, batı ve güney cepheleri ise güney köşelere yerleştirilmiş L kesitli ayaklarla ve kuzey duvarın uzantılarıyla taşınan sivri kemerlerle dışa açılır.

Türbenin kemerleri arasında ahşap gergiler varken, bugün doğu ve batı cephelerindeki kemerlerin gergileri de mevcuttur. Türbenin kubbesi pendentif geçişlidir.

Türbenin kapsamlı bir onarımına ihtiyaç vardır. Mezar odasının tonozu çökmüş, kubbe kaplamaları ve yer yer duvar kaplamaları dökülmüştür.

^{1*} Bu çalışma, daha önce Yozgat Tarihi ve Kültürü Cilt 1 kitabında yayımlanan "Yozgat'ta Günümüze Ulaşmış Türbeler" isimli çalışmanın gözden geçirilerek güncellenmiş halidir: B. Özcan Balkır. (2022). Yozgat'ta Günümüze Ulaşmış Türbeler. Yozgat Tarihi ve Kültürü Cilt 1, 1. Baskı. Ankara: Akçağ Yayınları. 201-221.

^{2**} Dr. Öğretim Üyesi, Yozgat Bozok Üniversitesi/ Fen Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü, betul.ozcan.balkir@bozok.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6634-2818.

Görseller

Demet Taşkan arşivi,2018

Kaynakça

ACUN, H. (1980). Yozgat yöresinden iki plan türünde dört türbe örneği. *Bedrettin Cömert'e Armağan: Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi Beşeri Bilimler Dergisi Özel Sayısı*, 409–424.

ACUN, H. (1981). Yozgat ve yöresi Türk devri yapıları. *Vakıflar Dergisi*, 13, 635–715.

ACUN, H. (2005). *Bozok sancağında (Yozgat ili) Türk mimarisi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

ARIK, O. (1967–1969). Erken devir Anadolu-Türk mimarisinde türbe biçimleri. *Anadolu (Anatolia)*, 11, 57–100.

HANİLÇE, M. (2017). Yozgat ilinde iki Osmanlı kalesinin dünü ve bugünü: Karahisar-ı Behramşah (Muşallım) Kalesi ve Akçakale. *Tarih ve Gelecek Dergisi*, 3(3), 141–164. <https://doi.org/10.21551/jhf.353553>

ÖZCAN BALKIR, B. (2022). Yozgat'ta günümüze ulaşmış türbeler. *İçinde Yozgat tarihi ve kültürü cilt 1* (ss. 201–221). Ankara: Akçağ Yayınları.

WİTTEK, P. (1970). Bizanslılardan Türklere geçen yer adları (M. Eren, Çev.). *Selçuklu Araştırmaları Dergisi*, 1, 239–240.

Yozgat Kataloğu 1990. (1990). İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Yozgat 1991 İl Yıllığı. (1991). Ankara: T.C. İçişleri Bakanlığı Yayınları.